

De verdediging van de sector Beringen-Eindhout, een front van vijftien kilometer breed, was toegewezen aan de 6e Infanteriedivisie (6Di), versterkt met het 6e Regiment Artillerie (6A). Het hoofdkwartier van deze legereenheden bevond zich in de Overstraat in Diest.

Maar bij de eerste ochtendklaarte van 10 mei zagen de stafofficieren in Diest dikke rookwolken opstijgen vanaf het vliegveld in Schaffen². En toen even later ook in de straten van Diest vliegtuigbommen werden afgeworpen door de Luftwaffe, maakten ze zich er in zeven haasten uit de voeten en verplaatsten ze hun oorlogscommandopost naar Okselaar. De divisiestaf betrok er landgoed *Arendschoot*, de staf van 6A vond onderdak in de nabij gelegen *Villa Bosquet*. De verhuizing, waarbij honderden manschappen en veel administratief en logistiek dispositief betrokken waren, verliep gesmeerd. Wellicht betrof het een reeds geplande en goed voorbereide operatie. Okselaar zou gedurende enkele dagen het zenuwcentrum van de divisie vormen.

Na het afkondigen van het alarm begon het geneeskundig korps van de divisie nog tijdens de nacht de belangrijkste medische hulpplaats voor de divisie in te richten in de schoolkolonie van Averbode. Rond 8 u. 's morgens was het triëringsstation er operationeel. 's Anderendaags zouden nog bijkomende medische steunpunten worden geopend in Scherpenheuvel (Steenweg naar Diest) en Engsbergen (Steenweg naar Tessenderlo). De ambulancevoertuigen van de divisie kregen een standplaats op de baan van Averbode naar Scherpenheuvel, nabij kilometerpaal 6. Ook het transportkorps van de divisie verhuisde van Diest

---

² In zijn 'parochiedagboek' schrijft Hubert Sak, pastoor van Averbode van 1933 tot 1942: 'Het vliegveld van Schaffen werd rond 4 u. gebombardeerd door de vliegers: ook in Averbode kon men heel goed den weerslag voelen.'

naar Scherpenheuvel. (Het kantonnement werd ingericht in de weilanden op de hoogte van de Stenenmolen en de Michel Janssensstraat, tussen Scherpenheuvel en Schoonderbuken).

Bij een luchtaanval op zaterdag 11 mei zou dat kantonnement van het transportkorps serieus worden geraakt. Men noteerde er heel wat materiële schade. Er vielen meerdere burgerslachtoffers, waarbij zeven leden van een familie uit Scherpenheuvel³. Anderen werden afgevoerd naar de Medische Hulpplaats in Averbode. Diezelfde morgen was de Villa Bosquet in Okselaar al kort beschoten door drie overvliegende Messerschmitts 110. Na de middag volgde een nieuwe belangrijke luchtaanval op Diest met liefst 82 bominslagen in nauwelijks twintig minuten.

Al deze ontwikkelingen in Schaffen, Diest, Averbode, Scherpenheuvel... en de militaire drukte op het domein Bosquet en in de ruimere omgeving konden uiteraard niemand in Okselaar zijn ontgaan. De ingezetenen aldaar, van wie velen zich nog de barbaarse inval van de Pruis in augustus 1914 herinnerden als gebeurde het gisteren, wisten hoe laat het was⁴. Niet weinigen sloegen meteen op de vlucht. Dat 'vluchten' kon overigens de meest uiteenlopende vormen aannemen. Zo reed de familie De Koninck per fiets tot in Parijs, terwijl Leonie van Goor gewoon van de *Grote Baan* naar de Kompaniestraat trok, waar ze zich met haar gezin veiliger waande. En terwijl half Okselaar

---

³ In Scherpenheuvel vielen op 11 mei 1940 achttien burgerslachtoffers. Een negentiende burger overleed op 31 juli 1940 aan zijn verwondingen. Er werden ook zeven militairen gedood bij bombardementen in de Stationsstraat.

⁴ Zie ook: Peeters, Guido: *SCHAFFEN, OKSELAAR EN MOLENSTEDEN, MARTELAARSDORPEN 1914, in Terreur en burgerslachtoffers WO I in en om Averbode (1914)*. vzw *Heemkring Averbode*, (2014, p.76-88).

andere oorden opzocht, kwam de pastoor van Engsbergen met zijn zusters veiligheid zoeken in...Okselaar.

Aan het Albertkanaal maakte de Luftwaffe veel indruk op de daar ingegraven, doch vleugellamme Belgische regimenten. Op 10 mei vlogen de meeste bruggen de lucht in. Het verhinderde de Duitsers niet om zonder veel weerwerk enkele bruggenhoofden uit te bouwen aan deze zijde van het kanaal en de fabrieksterreinen van Tessenderlo Chemie te bezetten. Bovendien dreigden de vanuit Zuid-Limburg oprukkende Duitsers de Belgische eenheden aan het Albertkanaal te omsingelen. Daarom beval de nationale legerleiding al op zaterdagavond 11 mei dat de 6e Divisie haar stellingen aan het Albertkanaal geleidelijk diende te verlaten en zich middels een tweedaags vertragend manoeuvre moest terugtrekken op de lijn Koningshooikt-Waver. Die aftocht zou eerder chaotisch verlopen. Geregeld bestookte de Luftwaffe de schieloos wijkende colonnes. Men besloot om de manschappen alleen bij nacht te laten bewegen. Maar de vijand bleef zowel de eenheden met marsorder als de achtergebleven dekkingseenheden zoveel mogelijk hinderen, ditmaal met de artillerie. Dit leidde in de nachten van 13 en 14 mei tot nogal lukrake nachtelijke beschietingen, onder meer in Klein-Vorst, Veerle en ook in Okselaar⁵.

De vlucht vooruit

Aan de Kreniststraat⁶ nr. 2 in de wijk Brellaar te Paal woonde het landbouwersgezin van August en

---

⁵ In het parochieschrift van pastoor Sak lezen we: *'In de nacht van maandag op dinsdag 14 mei hebben de Duitschen de baan van Veerle op Diest beschoten van af het Kanaal.'*

⁶ Vandaag heet het deel van de Kreniststraat waar de familie Kimpen woonde, de Sint-Jorisstraat. De gerenoveerde hoeve in kwestie draagt het nr. 70.

Pauline Kimpen-Lemmens en hun kinderen Frans (16), Maria (15), Louis (13), Regina (11) en Fons (7) in een van de laatste hoeven richting de Vleugt, Schaffen. In dezelfde straat, honderd meter verderop, stond de ouderlijke hoeve van Gust Kimpen. Amper 200 meter van de familie Kimpen vandaan⁷, woonden Maria en Louis Lemmens, een ongetrouwde zus en broer van moeder Pauline.

Gust Kimpen, die van de klas 1913 was, had de volledige Eerste Wereldoorlog meegemaakt aan de IJzer in het 2e Regiment Grenadiers. Tijdens het eindoffensief in oktober 1918 geraakte hij gewond en pas in augustus 1919 werd hij gedemobiliseerd. Uit dankbaarheid voor de fortuinlijke afloop van Gusts oorlogswedervaren en de behouden thuiskomst van hun wijkgenoot, hadden de inwoners van Brellaar een kapelletje gebouwd. Gust en Pauline startten een landbouwbedrijf. In 1930 betrok het jonge gezin een nieuwe boerderij⁸. Ze hadden het niet te breed, maar leefden tevreden.

Gerenvoerde hoeve van de familie August en Pauline Kimpen-Lemmens aan de Sint-Jorisstraat in Paal. (collectie fam. Kimpen)

---

⁷ In de huidige Heerbosstraat.

⁸ De gerestaureerde hoeve van Gust en Pauline Kimpen vinden we vandaag in de Sint-Jorisstraat 70 in Paal.

Familiefoto van de familie Kimpen, samengesteld na WO II. Boven (v.l.n.r.): Frans, Paulien, Gust en Maria. Onder (v.l.n.r.): Louis, Regina en Fons. (collectie: fam. Kimpen)

Vanaf 1939 rimpelde de rust. Duizenden en nog eens duizenden gemobiliseerde militairen lagen in Paal en omgeving ingekwartierd⁹. Die bivakkeerden in barakken, maar evenzo in de huizen, schuren en stallen van de Paalse gezinnen. Iedereen kon vaststellen dat - in geval van oorlog - Paal pal in de gevarezone zou terechtkomen.

Men had er geen goed oog in de ontwikkelingen. Zonder twijfel wisten de families Kimpen en Lemmens nog zeer goed hoe wreedaardig de invallende Pruisen op 18 augustus 1914 in het nabije Schaffen hadden huisgehouden. Zonder aanleiding hadden ze toen het hele dorpscentrum en de wijk Schoonaarde geplunderd en platgebrand. Tientallen onschuldige burgers, die zich niet tijdig uit de voeten hadden gemaakt, werden er op gruwelijke wijze gemarteld en afgeslacht. Gaandeweg maakte men zich dus meer en meer

zorgen. Ook al omdat de overheid aan zijn burgers de raad gaf om - als het alarm afging - niet thuis te blijven. De gezinnen kregen zelfs richtlijnen over de aanbevolen vluchtweg en bestemming. Als vertreksein werd het springen van de kanaalbruggen van Beringen, Tervant en de Snep vooropgesteld.

Bij het ochtendgloren van vrijdag 10 mei 1940 zagen vader en moeder Kimpen van thuis uit de Duitse bommen neerkomen op het vliegveld van Schaffen en dikke rookkolommen ten hemel stijgen. Nog dreigender was het spektakel van de overvliegende Duitse eskaders, op weg om het kamp van Beverlo (Leopoldsburg) te bombarderen. Ronduit angstaanjagend was het helse afweervuur, dat de lucht doorkliefde om de Duitse luchtaanval af te slaan. Dat geschut stond opgesteld op de nabije Klitsberg, als het ware in de achtertuin van de familie Kimpen.

---

⁹ Begin 1940 lagen er in Paal 5000 militairen ingekwartierd. Paal telde toen dus meer bivakkerende militairen dan de 4482 eigen inwoners.